

'Een vormtaal die je brein niet kan bedenken'

Digitaal ontwerper Dimitri Nieuwenhuizen krijgt met twee collega's van LUST een oevreprijs. Maar hij is zo ziek dat hij de prijsuitreiking waarschijnlijk niet haalt.

Door onze medewerker **Tracy Metz**

AMSTERDAM. De Bond van Nederlandse Ontwerpers (BNO) reikt op 28 oktober, tijdens de Dutch Design Week, de Piet Zwart Oevreprijs uit aan de drie leden van ontwerpcollectief LUST: Dimitri Nieuwenhuizen, Thomas Castro en Jeroen Barendse. Het wordt een feest met een donker randje. Niet alleen is LUST na twintig jaar onlangs ontbonden, maar ook verwacht Nieuwenhuizen (46) de uitreiking niet mee te kunnen maken. Hij is ernstig ziek en heeft nog enkele weken te leven, als ik hem eind september spreek.

LUST is bekend geworden als voorloper in het digitale domein, met werk dat zich op het snijvlak beweegt van grafisch ontwerp, interactieve installaties en data-visualisaties. „LUST heeft [...] aange- toond dat programmeren een wezenlijk onderdeel kan zijn van een ontwerp- oplossing”, aldus het juryrapport van de BNO. Een internationaal bekend werk van het bureau, en een goed voorbeeld van hun werkwijze, was de digitale 'Poster Wall for the 21st Century', die ze in 2008 ontwierpen voor het Museum of the Image in Breda. Elke dag genereerde software zeshonderd nieuwe digitale affiches, aan de hand van informatie geplukt van internet en van sensoren die de bewegingen van bezoekers registreerden.

Werk van LUST is over de hele wereld getoond, van Centre Pompidou in Parijs, het Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum in New York, tot de Shanghai Biennale en het Stedelijk Museum in Amsterdam.

Jeroen Barendse en Thomas Castro kenden elkaar uit de wereld van het grafisch ontwerp en richtten LUST op in 1996. De samenwerking met Dimitri Nieuwenhuizen stamde al uit die tijd, in 1999 werd LUST officieel een driemanschap. Door zijn studie aan de TU Delft en Design Academy bracht Nieuwenhuizen zijn technologische visie in. „In het begin werkten we in shifts achter onze ene computer en lagen de matrassen onder de bureaus.”

Hij wist al vroeg dat hij maker wilde worden, zegt hij gedecideerd. „Al op mijn dertiende stuurde mijn vader me naar een computerclub. Ik was meteen gegrepen. In mijn tweede jaar aan de Design Academy nam ik de computerlessen over van de docent. Eerst snoeihard Nirvana aan, en dan gáán.”

Naast het ontwerpen en programmeren, onder de noemer 'visueel filosoof', heeft Nieuwenhuizen altijd lesgegeven.

In de wandvullende kast in zijn kamer staan de bewijsstukken van zijn levenslange liefde voor computers. Van de eerste Apple II-modellen, de eerste iPod, een Chinese mini-iPhone, tot aan floppydisks, buzzers en een film- en diaprojector. Het hele verhaal van de technologische revolutie ligt hier uitgestald.

„Wij van Generatie X”, zegt hij, „zijn opgegroeid met de donkere erfenis van

Dimitri Nieuwenhuizen voor de kast met bewijsstukken van zijn levenslange liefde voor computers.

de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog en tegelijk de bloei van de wederopbouw. Succes hebben, carrière maken: Nederland was heel nauw omschreven. Totdat de digitale technologie kwam: ineens barstte er nieuwe energie los, ontstonden er ongekende mogelijkheden. Met data, algoritmes of zelfs gewoon een *glitch* in een jpg ontstond een vormtaal die je met je brein niet kunt bedenken, maar die zo uit de computer rolde.”

LUST noemde dit 'process-based design'. Ze gingen niet uit van een tevoren omschreven eindproduct, maar stonden toe dat het product uit het proces ontstond, waarbij toeval en wetmatigheden het om beurten voor het zeggen hadden.

Een paar jaar geleden is LUST, en het in 2010 - met als doel 'doelloos experimenteren' - opgerichte LUSTLab verhuisd van een zestiende-eeuws grachtenpand naar een voormalige fabriek uit de jaren twintig in de binnenstad van Den Haag. Op de begane grond wordt nu op initiatief van Nieuwenhuizen en zijn vriendin Marijke Cobbenhagen gewerkt aan 'The Grey Space in the Middle', een ruimte van 1.100 vierkante meter waar kunst, wetenschap, filosofie en horeca gaan samenkomen. De naam komt uit een BBC-interview met David Bowie, waarin hij sprak over de invloed van internet op de wisselwerking tussen kunstenaar en publiek.

„Het werk is pas af als het publiek zijn eigen interpretatie eraan toevoegt”, zei hij. „Waar kunst in de 21ste eeuw over zal gaan, is *the grey space in the middle*.”

Nieuwenhuizen maakt van zijn laatste weken gebruik om 'An Energy State Nobody Quite Expected' naar de drukker te sturen, een manifest over dat wat nog vóór creativiteit ligt, over waar ideeën eigenlijk vandaan komen. Hij hoopt ook nog een cultuurprijs in de geest van de Grey Space op te zetten.

Begin dit jaar werd bij Nieuwenhuizen de diagnose slokdarmkanker gesteld. Het leek nog goed te kunnen komen. Ondertussen - van de oevreprijs wisten ze nog niets - besloten hij en zijn compagnons LUST en LUSTLab in één keer op te heffen. „We voelden dat we ieder onze eigen kant opgingen. We wilden op het hoogtepunt durven zeggen: deze twintig jaar waren te gek maar dit was het.” Barendse is een nieuw bureau begonnen met de naam RNDR, Castro is hoofd graphic design bij hogeschool Artez.

Begin juli bleek dat Nieuwenhuizen ongeneeslijk ziek was. Het leven van zo'n bureau is een cyclus, net als een mensenleven. „Ik heb altijd oneindige bewondering gehad voor het systeem dat 'leven' heet: uit een klompje cellen wordt een lichaam geboren, dan leer je van alles, je wordt wijzer, je reist, je geeft kennis door en op een gegeven moment ga je dood. Ik heb het gevoel die hele cyclus met alle mogelijke schoonheid en troost te hebben doorlopen. Nu moet ik de pech accepteren - zoals ik altijd de chaos, het toeval en de ongezochte vondsten heb omarmd.”

De BNO **Piet Zwart Oevreprijs 2017**, uitreiking 28 okt. in de Effenaar in Eindhoven. Werk van LUST is van 21 tot 29 okt. te zien in het Veemgebouw op Strijp-S in Eindhoven.